

ADVIESBRIEVEN VAN UW DIERENARTS

ADVIESBRIEF 47

Atopie: help, mijn hond heeft jeuk

Wat is atopie?

Een hond in huis hebben die continue krabt, aan zijn pootjes likt, of met zijn kop schudt, is niet fijn. Maar voor de hond die jeuk heeft, is dit nog veel erger. Atopie is een aandoening die zeer frequent voorkomt, maar liefst 1 op 10 honden heeft hier in meer of mindere mate last van. Atopie kan voorkomen bij eender welk ras, maar we zien het iets vaker bij de Franse en Engelse Bulldog, de Mopshond, de Shi-Tzu, de Lhasa Apso en de West Highland White Terrier.

De ziekte kan zich uiten onder verschillende vormen. Huidproblemen vormen de belangrijkste klacht, al vertonen sommige honden symptomen vergelijkbaar met die van “hooikoorts” bij de mens: niezen, neusvloeï en branderige ogen. Vaak komen honden met de klacht van likken tussen de teentjes of herhaalde oorontstekingen. *Belangrijk: atopie gaat jammer genoeg niet vanzelf over.*

Atopie komt tot uiting als een *reactie* op kleine stofdeeltjes in de omgeving die een allergische reactie kunnen veroorzaken. Voorbeelden van deze omgevingsallergenen zijn huisstofmijt, gras- en boompollen, bepaalde schimmels of gisten en huidschilfers. Wanneer het lichaam van een hond met atopie in contact komt met het allergeen, ontstaat er een overdreven reactie van het immuunsysteem. Het gevolg is een ontstekingsreactie in de huid, die leidt tot jeuk. De hond gaat krabben, likken, bijten, tegen meubels aan schuren of frequent rollebollen. Hierdoor kunnen er microscopisch kleine wondjes ontstaan en raakt de natuurlijke huidbarrière verstoord. Vervolgens kunnen bacteriën en gisten van deze situatie gaan profiteren en bijkomende secundaire huidinfecties veroorzaken, die de jeuk nog meer gaan verergeren.

Een hond wordt niet geboren atopie, maar wél met de aanleg om de aandoening te ontwikkelen. Naarmate de hond meer en meer in contact komt met omgevingsallergenen, zullen ook de symptomen ontstaan. Meestal is dit tussen de leeftijd van 1 en 3 jaar.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Wanneer honden herhaalde huidinfecties of oorontstekingen hebben, gaan we vermoeden dat er sprake is van atopie. De zones die meestal het ergste jeuken zijn de oren, de snoet, de voeten, de liezen, de oksels en de anus. Als jouw hond veel krabt of likt op een van deze plaatsen, wordt dit best eens nagekeken, zelfs als er geen zichtbare letsels zijn. Bij hondjes met een lichte vachtkleur, worden de haren op de plaatsen waar ze veel likken na een tijdje bruin. Atopie is in het begin heel vaak seizoensgebonden, bijvoorbeeld enkel in het voorjaar. Hoe ouder de hond, hoe erger de jeuk wordt en ook hoe langer de “jeukperiodes” duren.

De dierenarts zal in het onderzoek eerst een infectie met parasieten uitsluiten. Dit gebeurt enerzijds door na te kijken of de hond de afgelopen maanden correct behandeld werd met een product tegen vlooiën. Anderzijds wordt de vacht onderzocht op de aanwezigheid van vlooiënuitswerpselen en eventueel wordt er een staaltje genomen om te bekijken onder de microscoop. Indien dit de oorzaak is spreken we van “vlooiënallergie dermatitis” (ook wel afgekort als VAD).

De volgende stap is het vaststellen van infecties met bacteriën of gisten. Deze komen zeer vaak voor bij honden met atopie, omdat de bacteriën en gisten zich goed thuis voelen in een beschadigde en/of vochtige huid of oor. Deze infecties vereisen altijd een behandeling. Dit gebeurt afhankelijk van de ernst en de locatie(s) met zalf, shampoo of tabletten.

Hierna volgt een voedseltest. Deze test zal helpen om een voedselallergie uit te sluiten of te bevestigen. Tijdens de voedseltest eet de hond een hypoallergene voeding, dit is een type brok of blik waarin de aanwezige eiwitten en koolhydraten zodanig klein verknipt zijn, dat het immuunsysteem ze niet meer herkent. Er kan dus geen allergische reactie meer ontstaan. De test duurt minimaal 6 weken en het is héél belangrijk dat de hond énkél deze speciale voeding eet. Geen stukjes brood, vlees of andere tafelrestjes en ook geen snoepjes (tenzij hypoallergene snoepjes). De uitkomsten van de test zijn:

- De hond heeft helemaal geen jeuk meer: dit wil zeggen dat de diagnose een voedselallergie is. Honden met een voedselallergie kunnen allergisch zijn aan eiwitten zoals kippenvlees of rundsvlees of koolhydraten zoals rijst of tarwe. Om de jeuk weg te houden zal de hond levenslang de hypoallergene voeding krijgen, of proberen we een voeding op basis van commercieel weinig voorkomende eiwitten en koolhydraten zoals lam, eend, konijn, tapioca of iets anders. Er moet vermeden worden dat de hond iets opeet waar hij allergisch voor is. Een hond met een allergie tegen kippenvlees kan bijvoorbeeld nog 4 weken jeuk hebben door één brokje kip te eten!
- De jeuk is nog even erg als voordien, of slechts een klein beetje beter: een voedselallergie is weinig waarschijnlijk, de hond heeft atopie.
- Dan zijn er nog de uitzonderlijke gevallen waarin de hond een combinatie van voedselallergie en atopie heeft.

Kan atopie behandeld worden?

Gelukkig wel! We kunnen een dier helaas niet genezen van atopie, maar we kunnen we de jeuk verhelpen en beschadiging van de huid voorkomen.

Er zijn verschillende manieren om een hond met atopie te behandelen. Belangrijk: alle behandelingen moeten meestal levenslang gegeven worden.

- 1) **Desensibilisatie** ofwel vaccinaties tegen de stof(fen) waar de hond allergisch voor is. Als we voor deze optie kiezen, gebeurt er eerst een bloedname en een onderzoek in het labo. Tijdens dit onderzoek wordt er getest voor welke pollen/mijten/... de hond allergisch is. Nadien wordt er op basis van dit resultaat een "vaccin" ontwikkeld. Het immuunsysteem wordt als het ware heropgevoed. Het is de bedoeling dat na verloop van tijd het immuunsysteem niet meer reageert op de allergenen, maar ze gaat tolereren. U dient uw hond zelf de maandelijkse injecties toe, of wij kunnen ze toedienen. Het grote voordeel is dat als de behandeling aanslaat, de hond geen medicatie nodig zal hebben. Nadelen zijn dat de behandeling slechts in 50% van de gevallen werkt. Het duurt ook lang voor een resultaat gezien kan worden: zeker 6 maanden. In tussentijd heeft de hond aanvullende medicatie nodig om jeuk en eventuele huidinfecties te onderdrukken. Als de behandeling lukt, blijven de injecties nodig.
- 2) **Cortisonetherapie**: dit was vroeger de enige behandelingsoptie. Prednisolone is een vorm van cortisone, een geneesmiddel dat ontstekingsreacties remt. Een behandeling met prednisolone begint aan een hogere dosis en wordt geleidelijk aan zover mogelijk afgebouwd tot een "onderhoudsdosering". Dit is de laagste dosis die de klachten onderdrukt bij een bepaalde hond en verschilt van hond tot hond. Het belangrijkste voordeel van cortisone is de goedkope prijs. Helaas heeft dit geneesmiddel veel bijwerkingen: meer honger, meer plassen, meer drinken en meer hijgen op korte termijn, en op lange termijn kan het leiden tot lever- en (bij)nierfalen. Door deze bijwerkingen is het gebruik van cortisone voor een langdurige behandeling niet aangeraden bij jonge dieren.
- 3) **Cyclosporine** (Atopica® of Sporimune®): dit is een geneesmiddel dat de overdreven immuunrespons gaat onderdrukken. Ook hier wordt gestart met een hogere dosis die langzaam afgebouwd wordt (in het ideale geval tot 2x/week, meeste honden hebben het wel om de 2 dagen nodig). Dit geneesmiddel heeft veel minder bijwerkingen dan de cortisonetherapie. Sommige honden kunnen maagdarmlachten zoals braken en diarree hebben, maar meestal is dit tijdelijk en mild. Er zijn geen schadelijke effecten voor de organen op lange termijn.
- 4) **Oclacitinib** (Apoquel®): dit is een recent geneesmiddel. Het werkt op de jeukreactie zelf; en kan daarom gebruikt worden bij alle oorzaken van jeuk. De

eerste twee weken wordt het 2x daags toegediend, daarna 1x daags. Ook hier zijn de meest voorkomende bijwerkingen braken en diarree (ook mild en voorbijgaand). Het middel is zeer veilig voor gebruik op lange termijn. Het werkt heel snel, reeds na 1 uur neemt de jeuk af.

- 5) **Lokivetmab** (Cytoint®): dit is een biologisch middel (géén geneesmiddel) dat maandelijks geïnjecteerd wordt. Het gaat net zoals Apoquel® rechtstreeks de jeuk aanpakken, maar werkt enkel bij honden met atopie (niet bij voedselallergie of andere oorzaken van jeuk). Voordelen zijn dat er geen dagelijkse pillen toegediend hoeven te worden, de veiligheid en dat deze inspuiting ook al op jonge leeftijd gebruikt kan worden.

Aanvullend kan de huid op verschillende manieren ondersteund worden:

- **Essentiële vetzuren** die de huidbarrière herstellen: omdat bij honden met atopie de huidbarrière vaak beschadigd is door de allergie en het krabben en likken, zijn zij erg vatbaar voor terugkerende huidinfecties. De essentiële vetzuren die onderdeel uitmaken van de huidbarrière kunnen gesupplementeerd worden rechtstreeks in de voeding (speciaal huidondersteunend dieet), als olie of poeder om over het voeder te doen, of als spot-on rechtstreeks op de huid (zoals een anti-vlooienspipetje).
- Een **“allergeenarmere” omgeving** creëren: honden niet uitlaten over een pas gemaaid grasveld, geregeld stofzuigen, de hond niet toelaten in de slaapkamer, tapijten zoveel mogelijk wegdoen, mandjes frequent wassen enzovoort.
- Een goede **vlooiënpreventie** is zeer belangrijk bij honden met atopie: vaak lijden zij ook aan vlooiënallergie, dit wil zeggen dat één vlooiënbeet al voor erge jeuk kan zorgen. Bovendien zijn zij door de slechtere afweer van de huid vatbaarder voor infecties met mijten.
- **Wassen**: honden die toch nog af en toe last hebben van bacteriële huidinfecties, zijn vaak gebaat bij een wekelijkse of 2-wekelijkse wasbeurt met een ontsmettende shampoo. Er zijn ook shampoo's met een kalmerend effect op de huid.
- **Oren reinigen**: regelmatig de oren reinigen voorkomt nieuwe oorontstekingen.
- Bij opflakkingen van jeuk op één bepaalde plaats kan lokaal een **zalf of spray** op basis van cyclosporine of cortisone aangebracht worden om de jeuk te onderdrukken.

Bij milde gevallen van atopie zijn bovenstaande maatregelen vaak voldoende om het probleem (minstens tijdelijk) onder controle te houden. Ook bij honden die enkel in 1 seizoen veel jeuk hebben, kan je gedurende de rest van het jaar de jeuk soms zo al

voldoende verhelpen. Blijft de hond toch jeuk hebben, dan moet een therapie met tabletten of vaccinaties opgestart worden.

Tot besluit

Je zal zelf intussen ook wel doorhebben dat atopie erg complex is. Dit geldt zowel voor de diagnosestelling als behandeling. Begeleiding door de dierenarts is daarom van groot belang om je hond zo snel mogelijk te verlossen van zijn jeuk en om dat comfort ook tijdens het verdere verloop van zijn leven zo te houden.

Deze adviesbrief © is een uitgave van dierenartsenpraktijk **DAP De Vrijheid** in Hoogstraten.

Andere adviesbrieven van DAP De Vrijheid kan je **gratis downloaden** op dapdevrijheid.be. Voor meer diepgaand advies bel je best voor een afspraak (tel. 03 314 87 67).

Blijf op de hoogte van de laatste praktijknieuwtjes en laat horen wat je van ons vindt op facebook.com/dapdevrijheid/